

چکیده پژوهش

این مطالعه به صورت مقطعی در استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۷۹ با عنوان «ارزیابی شبکه‌های بهداشت و درمان استان آذربایجان غربی و مقایسه با شاخص‌های کشوری» انجام شده است. هدف اصلی از انجام این پژوهش، بررسی مقایسه‌ای وضعیت شبکه‌های بهداشت و درمان از لحاظ شاخص‌های بهداشتی و شاخص‌های درمانی با استانداردهای کشوری است.

جامعه مورد پژوهش، شامل واحدهای بهداشتی درمانی وابسته به ۱۴ شبکه بهداشت و درمان شهرستانهای ارومیه، اشنویه، بوکان، پیرانشهر، تکاب، چالدران، خوی، سردشت، سلماس، شاهین‌دژ، ماکو، مهاباد، میاندوآب، و نقده، بوده است.

جمع‌آوری اطلاعات از طریق مراجعه به مراکز مذکور و معاونت‌های مختلف وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سازمان برنامه و بودجه و دیگر نهادهای ذیربط صورت گرفته و در نهایت تجزیه و تحلیل آنها توسط جداول و نمودارهای مناسب انجام گردید.

خلاصه‌ای از نتایج بدست آمده بشرح زیر می‌باشد.

جمعیت استان آذربایجان غربی براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۷۵ ۲۴۹۶۳۲۰ نفر بوده است که ۵۰/۸۴ درصد را مردان و ۴۹/۱۶ درصد را زنان تشکیل داده‌اند. از کل جمعیت این استان ۵۲/۶۸ درصد شهرنشین و ۴۷/۳۲ درصد روستانشین می‌باشند و ۴۰/۲۹ درصد از جمعیت زیر ۱۵ سال و ۴/۰۸ درصد از جمعیت بالای ۶۵ سال می‌باشند.

نسبت درصد سرباری در مناطق شهری و روستائی این استان به ترتیب برابر ۷۳/۲۸ درصد و ۸۷/۶ درصد و در کل کشور به ترتیب برابر ۷۰/۴ و ۹۰/۲ می‌باشد.

۹۳/۲۴ درصد از جمعیت روستائی استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۷۹ تحت پوشش خانه‌های بهداشت بوده‌اند.

۸۰/۷۷ درصد از خانه‌های بهداشت و ۸۵/۱۲ درصد از مراکز بهداشتی و درمانی روستائی و ۹۴/۸۷ درصد از مراکز بهداشتی و درمانی شهری و ۲۹/۷۸ درصد از پایگاههای شهری براساس طرح مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۷۵ فعالی می‌باشند.

در استان آذربایجان غربی به ازاء هر ۱۷۱۹ نفر جمعیت یک پزشک، هر ۷۵۳ نفر یک تخت بیمارستان دولتی، هر ۱۲۰۵۹ نفر یک دندانپزشک، هر ۱۸۴۹۱ نفر یک داروخانه، هر ۲۶۹۷۰ نفر یک آزمایشگاه و هر ۵۰۶۴۰ نفر یک رادیولوژی وجود دارد.

در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان غربی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، درصد اشغال تخت به ترتیب برابر ۵۶/۴۳ و ۷۵/۵، متوسط روزهای بستری ۳/۵۵ و ۳/۷ و نسبت پذیرش بیمار برای هر تخت ۶۳/۲۷ و ۵۶/۹ می‌باشد.

۴۲/۶۳ درصد از پزشکان شاغل در دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان غربی متخصص می‌باشند.

میزان شاخص‌های بهداشتی استان آذربایجان غربی به ترتیب در شهر و روستا و کل کشور در سال

۱۳۷۸ بشرح زیر بوده است:

- میزان مولید خام ۱۶/۹ و ۱۸/۳ و ۱۷/۷ در هزار.
- میزان مرگ خام ۴/۱۰ و ۴/۱ و ۴/۲ در هزار.
- رشد جمعیتی ۱۳/۲، ۸۴/۱، ۷۹/۶ در هزار.
- میزان باروری عمومی ۷۸/۳ و ۸۴/۱ و ۷۹/۶ در هزار.
- میزان باروری کلی ۲ و ۲/۴ و ۲/۲.
- میزان تجدید نسل ناخالص ۱/۱ و ۱/۲ و روستائی کشور ۱/۲.
- نسبت مرده زائی ۰/۶ و ۰/۶ و ۱/۳ درصد.
- درصد متولدین ۲۵۰۰ گرم و بیشتر ۹۷/۵۲ و ۹۷/۲۹.
- میزان مرگ کودکان زیر یک ماه ۱۷/۱ و ۱۷/۳ و ۱۶ در هزار تولد زنده.
- میزان مرگ کودکان زیر یکسال ۲۷/۶ و ۲۸/۶ و ۲۶ در هزار تولد زنده.

- مرگ یک تا چهار سال ۴/۴ و ۴/۶ در هزار تولد زنده.
- مرگ زیر ۵ سال ۳۱/۷ و ۴۵ و ۳۳ در هزار تولد زنده.
- میزان مرگ نوزاد به علت عارضه کمبود وزن ۰/۹ و ۰/۹ و روستائی کشور ۱/۱ در هزار تولد زنده.
- مگر نوزاد به علت نارسى ۲/۲ و ۷/۶ و روستائی کشور ۷/۲ در هزار تولد زنده
- مرگ نوزاد به علت صدمات زایمانى ۰/۶ و ۰/۹ و روستائی کشور ۱ در هزار تولد زنده
- بالاترین میزان مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال (در ۱۰/۰۰۰ نفر جمعیت کمتر از ۵ سال) در جامعه شهری به ترتیب مربوط به سایر علل مرگ به میزان ۲۰/۷، ناهنجاریهای مادرزادی به میزان ۸/۹، حوادث به میزان ۸/۸ و عفونت‌های تنفسی به میزان ۳/۶ می‌باشد.
- بالاترین میزان مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال (در ۱۰/۰۰۰ نفر جمعیت کمتر از ۵ سال) در جامعه روستائی استان و کل کشور بترتیب مربوط به سایر علل مرگ به میزان ۲۰/۷ و ۲۳/۸، ناهنجاریهای مادرزادی به میزان ۸/۹ و ۷/۹، حوادث به میزان ۸/۸ و ۵/۴ و نارسى نوزاد به میزان ۷/۶ و ۲/۲ می‌باشد.
- ۷۸ درصد از روستاها و ۸۶ درصد از خانوارهای استان آذربایجان غربی از آب آشامیدنی سالم برخوردار می‌باشند که میزان روستاهای برخوردار در سطح کشور ۸۶ درصد می‌باشد.
- ۵۶ درصد از اماکن عمومی و ۴۳ درصد از مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی در سطح روستاهای استان از نظر بهداشتی مطلوب می‌باشند.
- ۵۷ درصد از خانوارهای روستائی استان آذربایجان غربی از توالی بهداشتی استفاده می‌کنند که این میزان در سطح روستاهای کشور ۳۶/۹ درصد می‌باشد.
- درصد استفاده کنندگان از وسایل و روشهای مطمئن تنظیم خانواده به غیر از روش طبیعی در جامعه شهری و روستائی استان و کل کشور ۵۶/۲۲ و ۸۰/۴ و ۵۹/۷ درصد و استفاده کنندگان از کل وسایل و روشهای تنظیم خانواده ۷۵/۵ و ۸۲/۵ و ۷۲/۹ بوده است.

میزان استفاده از روشها و وسایل تنظیم خانواده در زنان همسر دار ۱۵-۴۹ ساله در جمعیت مورد مطالعه در سال ۱۳۷۹ در شهر و روستا و کل کشور به ترتیب برابر است با:

- قرص ۱۳/۸۱ و ۳۰/۶۱ و ۲۰/۹
- کاندوم ۱/۸۶ و ۱/۳۸ و ۵/۴
- I.U.D ۱۴/۸۱ و ۵/۹ و ۸/۳
- بستن لوله رحم ۱۸/۸۷ و ۳۱/۱۹ و ۱۵/۵
- بستن لوله مرد ۱/۴۴ و ۰/۳۶ و ۱/۹
- آمپول سه ماه ۳/۴۲ و ۱۰/۴۵ و ۲/۹
- نورپلنت ۰/۴۸ و ۰/۵۱ و ۰/۵
- سایر روشهای مطمئن ۱/۱ و ۰/۲ و ۰/۶
- روش طبیعی ۱۱ و ۸ و ۱۹/۹

درصد استفاده کنندگان از کل وسایل و روشهای مطمئن تنظیم خانواده در طی ۱۰ سال (از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۹) از ۴۷/۵ درصد به ۷۸ درصد افزایش یافته است.